AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2017 / 35 • Nisan 2017

I. ARAM'IN AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'Nİ YÖNLENDİRME ÇABASI

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Şu anda Beyrut yakınlarındaki Antilyas kasabasında konumlanmış olan Kilikya Ermeni Katolikosluğu, Adananın Kozan (Sis) ilçesinde bulunan ve 1921 yılında kendi rızasıyla[1] terk ettiği taşınmazın iadesi talebiyle Nisan 2015te Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi, Haziran 2016 tarihli gerekçeli kararında[2] Kilikya Ermeni Katolikosluğunun başvurusunu usulen reddettiğini, zira Katolikosluğun Anayasa Mahkemesine başvurmadan önce iç hukuk yollarını tüketmediğini belirtmiştir.[3] Katolikosluk iç hukuk yolları tüketilmemiş olmasına rağmen, 2016 yılının sonunda taşınmazın iade talebiyle ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) başvuruda bulunmuştur.

Ermeni Apostolik Kilisesinin en üst düzey yetkilileri arasında Türkiyeye ve Türklere karşı sert ve radikal tutumuyla tanınan Kilikya Ermeni Katolikosluğunun ruhani önderi I. Aram, AİHM sürecinin yeteri kadar hızlı ilerlemediğini düşünmüş olsa gerek, Katolikosluğun AİHMe başvurusunu daha hızlı bir şekilde ele alması çağrısında bulunmuştur.[4] I. Aram, çağrısı sırasında Türkiyedeki siyasi gelişmeleri kendince yorumlayarak AİHMin gözünde Türkiyeyi karalamaya çalışmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin başvuruları ele alış şekli ve içtihadı göz önünde bulundurulduğunda, Kilikya Ermeni Katolikosluğu baştan hatalı bir başvuru yapmıştır. AİHM içtihadı incelenecek olursa, Mahkeme başvurularda öncelikle hakkında şikâyet yapılan ülkedeki iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğini bakmaktadır. Oysa Kilikya Ermeni Katolikosluğu, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararında açıklamış olduğu gibi, bariz olan iç hukuk yollarını tüketmeye teşebbüs dahi etmemiştir.

Bunun ötesinde, Doğu Perinçek lehine sonuçlanan AİHM Perinçek-İsviçre davasında da gözlemlenmiş olduğu gibi, AİHM, dava sürecine yönelik baskı, lobi, yönlendirme vs. yapılmasına olumsuz tepki göstermektedir. I. Aram, AİHMe yönelik yaptığı çağrıyla bariz bir yönlendirme çabası içerisine girmiştir.

Peki, Kilikya Ermeni Katolikosluğu başarısızlıkla sonuçlanacağı muhtemel olan ve bu sebeple prestij kaybına sebep olacak bir başvuruda neden bulunmuştur? Bunun cevabı 1915 olaylarına saplantılı bir şekilde soykırım yakıştırması yapmaya çalışan yaklaşımla ilgilidir. Soykırım anlatısını destekleyenler, bu anlatıyı yerli yersiz her yerde dile getirmeye, bunun propagandasını yapmaya çalışmaktadır. Katolikosluğun başvurusu bir taşınmazın

iadesi veya bir hak arayışından ziyade, bir propaganda girişimdir. Nitekim I. Aramın 2014 yılında yaptığı bir konuşma, Katolikosluğun başvurusunun esas amacının propaganda olduğuna işaret etmektedir:

> *Eğer Türkiyenin Anayasa Mahkemesi taleplerimizi reddederse, davamızı hemen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine sunacağız ☀ Davayı kazanırsak, şeref ve zafer ulusumuza ve kilisemize ait olacak. Davayı kaybedersek de bu bir zafer olacak, zira davayı [Mahkemeye] sunarak faillere* [burada Türkleri kastediyor, yani yüz yıl önce yaşanan olaylardan dolayı günümüz Türklerini sorumlu tutuyor] *ve uluslararası topluma, soykırımın başlamasından bu yana ne kadar yıl geçmiş olsa da Ermeni ulusunun haklarını talep etmeye kendini adamış olduğunu hatırlatmış olacağız.[5]*

Yukarıdaki alıntıdan anlaşılacağı gibi, I. Aram her ne pahasına olursa olsun şeref ve zafer elde etmeninin hırsı ve Ermenistan ve Ermeni diasporasının oluşturduğu kampta Türkiyeye karşı yasal talepte bulunmanın öncülüğünü yapmanın kör hevesiyle, Katolikosluk aracılığıyla AİHMe hukuken yetersiz bir başvuruda bulunmuş ve daha da ötesinde, uluslararası saygınlığa sahip bir mahkemeyi kendi emelleri doğrultusunda yönlendirmeye kalkışmıştır.

**Fotoğraf: Public Radio of Armenia*

[1] Mehmet Oğuzhan Tulun, Kilikya Ermeni Katolikosluğunun Anayasa Mahkemesi Başvurusu, *AVİM*, yorum, 21.12.2016, http://avim.org.tr/tr/Yorum/KILIKYA-ERMENI-KATOLIKOSLUGUNUN-ANAYASA-MAHKEMESI-BASVURUSU-2

[2] Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, Karar: Kilikya Ermeni Katolikosluğu Başvurusu (Başvuru Numarası: 2015/7661), karar tarihi: 15.06.2016, erişim tarihi: 13.04.2017, http://www.kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Content/pdfkarar/2015-7661.pdf

[3] Tulun, Kilikya Ermeni Katolikosluğunun Anayasa Mahkemesi Başvurusu

[4] Catholicosate of Cilicia Proposes ECHR to Accelerate Trial of Sis Catholicosate, Armenpress, 04.04.2017, erişim tarihi: 13.04.2017, http://www.armenpress.am/eng/news/885520/catholicosate-of-cilicia-proposes-echr-to-accelerate-trial-of-sis-catholicosate.html ; Siranush Ghazanchyan, His Holiness Aram I asks ECHR to declare it has jurisdiction over the claim for return of Seat in Sis, *Public Radio of Armenia*, 04.04.2017, erişim tarihi: 13.04.2017, http://www.armradio.am/en/2017/04/04/his-holiness-aram-i-asks-echr-to-declare-it-has-jurisdiction-over-the-claim-for-return-of-seat-in-sis/

[5] Catholicosate of Cilicia to Sue Turkey over Historic Headquarters in Sis, *The Armenian Weekly*

, 19.09.2014, erişim tarihi: 13.04.2017, http://armenianweekly.com/2014/09/19/sis/

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "I. ARAM'IN AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'Nİ YÖNLENDİRME ÇABASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 35. Nisan 12. Erişim Kasım 21, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/I-ARAM-IN-AVRUPA-INSAN-HAKLARI-MAHKEMESI-NI-YONLENDIRME-CABASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır